

TAMARA ONOS

VERGIFTIGD

Bij een onderzoek naar giftige stoffen stuit Renske
op een lang verborgen geheim.

THRILLER

DE CRIME COMPAGNIE

1. ELLECOM, AUGUSTUS 2025

‘Hij komt weer bij je wonen?’ Renske stopte met wandelen en keek haar moeder aan. Dit kon ze niet menen. ‘Je hebt hem zeventien jaar niet gesproken en nu ga je er plots van uit dat hij bij je intrekt?’

Jacaranda, zoals haar moeder zich was gaan noemen, wandelde met een blijde blik verder. ‘Hij is mijn man.’

‘En mijn vader.’ Renske haalde diep adem en wachtte even voor ze verderging. Misschien kreeg ze nu eindelijk de antwoorden waar ze al zo lang op wachtte. ‘Al die tijd dat hij in de gevangenis zat, wilde hij niet dat ik op bezoek kwam.’ Haar keel schroefde dicht. In gedachten stond ze weer voor het ronde, gemetselde gebouw van vier verdiepingen met daarbovenop het koepelvormige, zinken dak. Ze kon de achtenveertig zichtbare ramen minstens tien keer tellen, voor de portier terugkwam. Elke week met hetzelfde antwoord.

‘Sorry meisje, hij wil je nog steeds niet zien.’

Later had ze het maandelijks geprobeerd, totdat ze uiteindelijk helemaal niet meer op bezoek was gegaan. Hij had haar moeder ook niet willen zien. Tenminste, dat dacht ze. Ze probeerde terug te denken aan die verwarrende tijd. Wist ze zeker dat haar moeder ook niet bij haar vader op bezoek was geweest? Had ze dat destijds gezegd? Of had ze aangenomen dat haar vader geen verschil zou maken tussen zijn dochter en zijn echtgenote?

Ze liepen verder vanaf de gerestaureerde Turnhal die net bui-

ten Ellecom lag, het kleine dorp aan de rand van de Gelderse Veluwezoom. Haar keel ontspande zich, maar haar stem klonk benepen. 'Ben jij de afgelopen jaren wel bij papa op bezoek geweest?' Ze probeerde de blik te vangen van haar moeder die van de ene rand van het fietspad naar de andere zigzagde. Ze bekeek hier een bloem, daar een insect en nam de ene na de andere foto met haar mobiel.

'Mam,' zei ze, harder dan haar bedoeling was.

'Nee, ik ben niet bij hem op bezoek geweest. Je vader wilde mij ook niet zien.'

'Maar waarom ga je er dan van uit dat hij bij jou komt wonen als hij vrij is?'

Haar moeder had haar nomadenbestaan in haar camper sinds kort opgegeven. Nadat ze jaren de wereld was doorgetrokken van expositie naar expositie, woonde ze nu vier kilometer van haar dochters huis. Om weer contact te krijgen met haar dochter en om haar kleinkinderen te leren kennen. Tenminste, dat had ze steeds gedacht. Was haar vader de echte reden geweest dat Jacaranda terug was gekomen naar deze buurt? 'Mam,' drong ze aan nadat het weer te lang stil bleef.

Jacaranda keek op van een paarse distel. 'Hij is toch mijn man?'

'Je hebt hem al jaren niet gezien!' Ze waren aan het eind van het fietspad gekomen. Renske twijfelde. Zou ze voorstellen terug te keren, of nog doorwandelen? Ze gaf zichzelf in gedachten een duwtje. Dit was het moment om door te vragen. Nu niet weer de veilige lieve vrede opzoeken. 'Heb je wel contact met hem gehad? Geschreven, gebeld?'

De stralende glimlach die vastgebakken leek op het gezicht van haar moeder verdween.

'Ik heb op geen enkele manier contact met hem kunnen krijgen.' Haar stem was een stuk zachter dan normaal.

In stilte liepen ze langs de Buitensingel, met aan de ene kant de weilanden en maisvelden en aan de andere kant de voormalige

arbeiderswoningen. Bij het schapenveld met de oude moerascipres bleven ze staan. Vanaf het schoolplein iets verderop klonken de gillende en roepende kinderstemmen.

‘Maar vanbinnen weet ik het zeker. Dit is een waarheid waar zelfs zeventien jaar stilte niets aan afdoet. Hij houdt van mij, ik hou van hem. Als hij vrij is, gaat het leven verder waar het gebleven was.’

De ogen van haar moeder straalden een rust uit die ze zelden zag. Een diep weten, een compleet vertrouwen.

‘Wat hij wil, is niet het enige wat telt, mam.’ Ze wandelden verder langs de rustige weg. De toren van de Ellecomse Dorpskerk werd zichtbaar achter een woonboerderij. ‘Wil jij nog met hem leven?’ Ze twijfelde, maar sprak toen toch uit wat ze dacht. ‘Wil jij je leven delen met een moordenaar?’

2. DIEREN, JUNI 2025

Helena pakte het grootste vergiet dat ze kon vinden, legde dat boven op de volle mand en liep de tuin van haar vader in. Met haar mouw veegde ze een stuk van de tuinbank schoon en schikte emmer, mand en vergiet om zich heen. In haar eentje kon ze dit klusje prima hier doen. Ze twijfelde of ze terug naar binnen zou lopen om haar telefoon te pakken. De stilte verdrijven met wat muziek. Na deze batch misschien. Nu eerst aan de bak. 'En kijk eens wat een lekker zonnetje,' sprak ze zichzelf toe. Met een klik sloot ze de haarspeld om haar blonde haren en trok haar schort recht. Klaar voor de klus. Ze pakte de eerste peul, zette de nagels van haar duimen in de naad en trok hem open. Met een snelle veeg drukte ze de kapucijners uit hun bedje in het vergiet. De lege schil wierp ze in de emmer en in dezelfde beweging pakte ze de volgende peul uit de mand. Opentrekken, leegdrukken, weggoaien, herhalen. Terwijl haar handen het werk deden, kwam haar hoofd eindelijk tot rust. Hoe paarser haar vingers werden, hoe minder ze dacht, hoe minder ze miste en hoe minder zorgen ze zich maakte. Zelfs de scherpe pijn van onvervulde dromen verdween voor even naar de achtergrond. Op dat moment waren er alleen de bewegingen, de zon en de peulen. Toen er echt geen schil meer in de emmer paste, pakte ze hem op, liep naar de composthoop achter in de tuin en gooide hem leeg. Het diepe paars van de peulenschillen was amper te zien door het laagje houtstof dat er overheen lag. Ze klopte haar schort uit en was blij

dat ze had besloten dit klusje buiten te doen. Anders had ze ook de keuken nog kunnen poetsen. Haar vader was nog steeds niet zo handig in het werk binnenshuis dat jarenlang door haar moeder was opgepakt. Haar ogen zochten de gemeenschappelijke moestuin achter de huizen af op zoek naar de groene overall van haar vader. Vlak bij de kas zag ze hem in gesprek met een man wiens drielige pak uit de toon viel tussen de rijen groenten. Knikkend hoorde hij Helena's vader aan die met felle gebaren afwisselend naar de moestuin en naar een glimmende installatie op het aangrenzende bedrijfsterrein wees. Hij leek prima uit zijn woorden te komen vandaag. Met een zucht draaide ze zich om en liep met de lege emmer terug naar de tuinbank. Ze greep in de mand naar de volgende peul en zonk weg in de herhalende bewegingen. Peul na peul passeerde haar handen, begeleid door de fluitende vogels. Ze schrok op toen de bank plotseling bewoog. Haar vader was neergeploft, het houtstof op de bank negerend.

‘We kunnen de auto's weer laten wassen.’ Hij zwaaide met een stapel bonnen. ‘Ik zal zo een rondje door de buurt maken.’ Hij pakte een hand peulen en begon te doppen. ‘Morgen komt de schoonmaakploeg om de tuinmeubels te poetsen.’

‘Dat regelen ze wel goed, toch?’

‘Ja.’ Haar vader haalde luidruchtig zijn neus op. ‘Ik snap alleen niet waarom ik eerst boos moet worden. Ze weten dat hun afzuiginstallatie in storing is geraakt, ze weten dat de buurt weer vol houtstof ligt en pas als ik gebeld heb, komen ze in actie.’ Het laatste deel van de zin moest drie huizen verderop ook hoorbaar zijn.

De toenemende woede werd verstoord doordat Melanie, een buurtgenoot van haar vader, de tuin in kwam lopen.

‘Ha Bertus, stoor ik?’ Zonder op antwoord te wachten, ging ze verder. ‘Het is weer raak. Alles ligt onder het stof. Natuurlijk precies op het moment dat ik de was buiten had hangen. Die kan rechtstreeks terug de machine in.’

‘Ik heb het al gemeld en net Junior van Geelen gesproken. Kennelijk heeft de grote baas zelf geen zin meer om de buurt te sussen.’ Haar vader pakte een bon van de stapel en gaf die aan Melanie. ‘Je mag je auto weer laten wassen op kosten van de timmerfabriek en voor je tuinmeubels komt morgen weer een ploeg.’

‘Ik heb liever dat die auto schoon blijft, en mijn tuin ook. En de moestuin! Dit kan toch niet gezond zijn voor ons.’

Een moment was Helena bang dat haar vader een nieuwe reden zou hebben om zich op te winden, maar het viel mee.

‘Lijkt mij ook niet. Maar de GGD blijft beweren dat houtstof geen kwaad kan. Zij zeggen dat het voldoende is als je je groenten goed wast.’

‘Het gaat toch niet alleen om houtstof! Dat hout is vast geïmpregneerd, of geverfd. Dat krijgen wij dan toch ook binnen! Maar nee, daar hoor je ze niet over.’ Nijdig pakte Melanie de bon aan en draaide zich om. ‘Tijd om te verhuizen.’

3. POST, MAART 2010

Zijn naam en adres stonden in stevige blokletters op de witte envelop. De afzender was net iets te hoog begonnen, zodat de laatste letters van de locatie naar beneden bogen om de postzegel te ontwijken. ‘*España. Correos.*’ Een bruine wolf met een indringende blik en overeind staande nekharen vulde bijna de helft van de zegel. Op de achtergrond een weids landschap met een groot meer en beboste heuvels. ‘*Parque natural Lago de Sanabria.*’ Hij zou in zijn werktijd in de bibliotheek opzoeken waar het Lago de Sanabria lag. Extra informatie zou de waarde vergroten. Voorzichtig stak hij een pen in de hoek van de envelop en scheurde deze open. Hij kon niet voorkomen dat er rafelranden ontstonden, maar de postzegel was ongeschonden.

Hij zuchtte. Wat zou er deze keer in zitten? Hij stak zijn hand in de envelop, trok er een dun, grijs papier uit en streek het glad. ‘*El País.*’ Direct sprong de naam van Jacaranda Nijland in het oog. Iets met een ‘*exposición*’, ‘*arte*’ en ‘*lana*’.

Ze had in elk geval werk.

4. DE ELLECOMSE DORPSKERK

‘Ik wil mijn leven delen met je vader.’ Jacaranda benadrukte het laatste woord. ‘Met mijn echtgenoot.’ Drie tonen hoger zei ze bijna zingend: ‘Hallo! Wat een prachtig weer om in de tuin te werken.’

Een man met een schop was bezig de grond weg te graven bij de muur die de kerk scheidde van een lager gelegen weiland. Hij keek op naar Jacaranda en glimlachte. ‘Geen straf, toch? Met dit weer en dit uitzicht.’

Renske schudde vrijwel onzichtbaar haar hoofd. Kennelijk waren ze klaar met het gesprek. Ze nam zich voor om er later op terug te komen. Het werd tijd dat ze te weten zou komen wat er destijds precies gebeurd was.

‘Waar bent u mee bezig?’ Jacaranda galmde als vanouds.

‘Deze kerkmuur moet eens in de zoveel jaar geïnspecteerd worden. Daarom graaf ik ’m vrij. Eigenlijk geen klus voor de koster, maar uitbesteden kost veel geld.’

Renske bekeek het hoogteverschil tussen beide zijden van de muur. De kerk lag verhoogd ten opzichte van de weilanden eromheen. Vanaf waar zij stonden zag ze de toren van de Martinikerk in het nabijgelegen dorp Doesburg. De IJssel stroomde onzichtbaar tussen het Hanzestadje en Ellecom in. Zou die kerkmuur daarvoor dienen? Om de kerk te beschermen tegen hoog water? Zou het water tot aan het dorp kunnen komen? Of hield het puur de grond op zijn plek?

‘Het is lang geleden dat ik in deze kerk ben geweest. Mogen we even binnen kijken?’ Haar moeder had haar glimlach weer terug.

‘Vandaag zijn er geen bezichtigingen mogelijk. U kunt de kerk zien als er diensten zijn, of concerten. Of tijdens de Open Monumentendag, volgende maand.’ De man zette zijn schop in de grond en ging door met zijn bezigheid.

Jacaranda liep drie passen opzij, zodat ze weer in zijn gezichtsveld kwam. Met een schuin hoofd zei ze: ‘Maar de deur is open, u kunt gewoon doorgaan met uw werk, terwijl wij binnen kijken.’ Haar glimlach werd nog groter. ‘Met onze handen op de rug. We komen nergens aan.’

Met een grommende zucht knikte de man met zijn hoofd naar de deur. Stralend liep Jacaranda naar de kerk. ‘Bedankt!’

Renske volgde. Dit was haar moeder ten voeten uit. Zelf zou ze na de eerste nee al omgedraaid zijn, maar Jacaranda niet. Ook in haar jeugd had ze alles voor elkaar gekregen. Deuren gingen letterlijk voor haar open. ‘Nee heb je, Rens, ja kun je krijgen.’

Ze was zelf ook nog niet heel vaak in de Ellecomse Dorpskerk geweest. Op deze plek had al in het jaar 1000 een houten variant gestaan. Nu was het een stenen bouwwerk met drie delen. Een koor, een middenschip en een torengedeelte. Ze liep door de boogvormige deur de hal onder de toren in. De deur was van stevig hout met een dik patroon van oude nagels. Op een bankje onder de kapstok lag een sleutelbos, waarschijnlijk van de spitende koster. Een grote, oude baardsleutel van minstens tien centimeter lang stak los van de andere sleutels naar voren. Zo’n monumentale deur had natuurlijk geen cilinderslot. Die bos zou je in elk geval niet snel kwijtraken.

Vanuit de donkere klokkentorenhal stapte Renske het heldere middenschip in. De zon viel door de glas-in-loodramen. De neutrale, doorzichtige ruitjes werden afgewisseld door groe-

ne. Lichtgroen en iets donkerder groen. De kleuren van sappige blaadjes aan net ontloken bomen. Het viel haar nu pas voor het eerst op dat dit protestante Ellecomse kerkje dezelfde glas-in-loodkleuren had als de Martinikerk in Doesburg. Waren die groentinten kenmerkend voor de streek? Het paste in elk geval bij het glooiende groen van de Veluwezoom.

Terwijl haar moeder rondfladderde om een bank, de preekstoel, een rouwbord en een graftegels te bestuderen, schoof Renske in een kerkbank en ze keek om zich heen. Ze was niet gelovig. Ze was zelfs niet christelijk opgevoed en toch hield ze van kerkgebouwen. Van de rust en de stilte. De deken van kalmte die ook nu haar spinnende hoofd tot rust bracht.

Hun gesprek had haar van slag gemaakt. Na jaren zonder contact was haar moeder vorig jaar plotseling weer haar leven binnen gestapt. Als wervelend centrum van het universum. Alsof er niets gebeurd was. Jacaranda, zoals ze zich vanaf haar dertigste noemde, had gedaan alsof zij, Renske, nu weer ruimte voor toenadering had gehad. Zij had er zelf een ander beeld van. Na de plotselinge arrestatie van haar vader, had haar moeder het laten afweten. Als twintigjarige had Renske er alleen voor gestaan. Haar held bleek een moordenaar en haar moeder had het te druk met zichzelf om zich over haar te bekommeren. Hoewel Jacaranda in eerste instantie nog regelmatig in beeld dreef en on-aangekondigd aan kwam waaien, was ze na de geboorte van Stijn definitief vertrokken. Liselotte had ze zelfs nooit gezien. Maar verleden jaar was ze teruggekomen. Ze had zich als oma gedragen, alsof ze de kinderen van jongs af aan had zien opgroeien. Renske had zich uiteindelijk bij de situatie neergelegd en haar moeder voorzichtig weer in haar leven toegelaten. Ook al gaf ze het niet graag toe, als ze terugkeek op de afgelopen maanden moest ze toegeven dat ze het prettig vond haar moeder in de buurt te hebben.

Haar gedachten werden abrupt onderbroken door een hoge

gil, gevolgd door luid geblaat van de schapen die in het weiland onderaan de kerkmuur stonden. Geschrokken keek ze om zich heen. Waar was haar moeder?